

OVER DE GRENΣ VAN NEPAL

EINDELOOS STIJGEN EN DALEN

Expedieklammers Katja Staartjes en Henk Wesselius en Chhree Sherpa liepen dwars door Nepal, van het drielandpunt met India en Tibet in het westen naar het drielandpunt met dezelfde landen in het oosten. In vier etappes, verspreid over tweeënehalf jaar liepen ze ruim tweeduizend kilometer. Onderweg kwamen ze twee keer boven de 6000 meter en passeerden ze twintig bergpassen van meer dan 5000 meter. In totaal overbruggden ze 125.000 hoogtemeters.

Katja Staartjes is een van de hoofdgasten op de Bergsportdag. Ze geeft twee voordrachten over haar bijzondere Nepal Traverse.

Vlak voor de Yala-pas (5425 m) de grens tussen de gebieden Mugu en Dolpo.

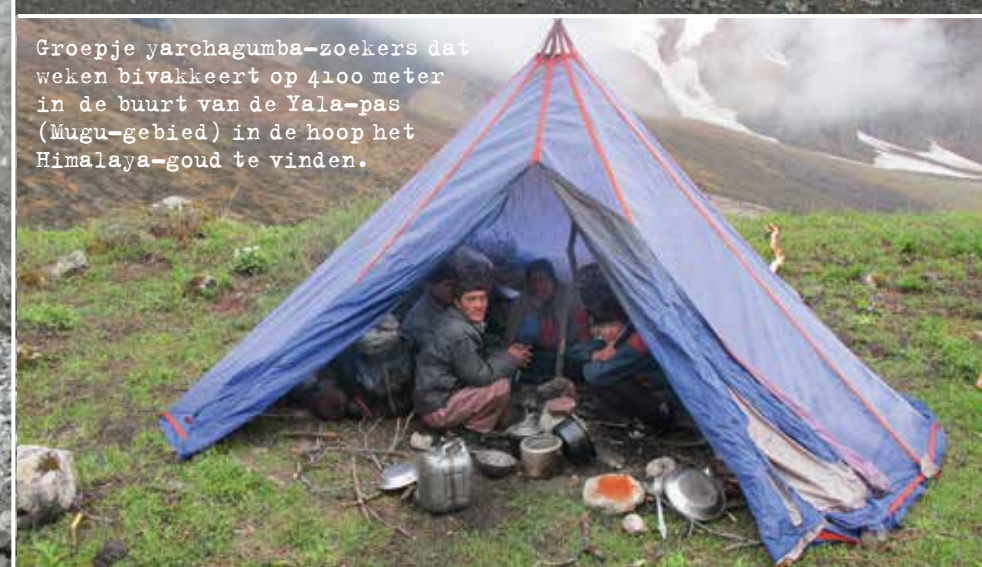
Chhiree schenkt water in de pan voor noedelsoep in een teashop in Muchu, tussen Yari en Yalbang.

Afdaling van de gletsjer na de pas Tashi Labtsa in het Everestgebied

Aankomst op noordwestelijk drielandpunt Tinkar la (5258 m) in Darchula.

Groepje yarchagumba-zoekers dat weken bivakkeert op 4100 meter in de buurt van de Yala-pas (Mugu-gebied) in de hoop het Himalaya-goud te vinden.

DE FAR WEST TOTAAL ONBEKEND

1

“Het idee ontstond op de Vaalserberg, letterlijk op het drielandpunt. We waren aan het wandelen en ineens hadden we zoiets van: hé, Nepal heeft twee drielandpunten met dezelfde landen, India en Tibet. Het hele plan was in vijf minuten rond. Laten we van de een naar de ander lopen. Ik was direct enthousiast. Thuis hebben we de atlas erbij gepakt om te kijken waar de punten precies liggen, want dat wisten we eigenlijk niet. Toen bleek ook dat het allemaal nog niet zo makkelijk is. Als je op Google Earth kijkt zie je dat de landsgrenzen allemaal betwist zijn, vooral in de Far West. Het was ook niet duidelijk of die punten überhaupt bereikbaar waren, en hoe je er dan moest komen. Ik had een paar mailtjes naar Nepal gestuurd, maar ik kreeg stevast hetzelfde antwoord: ‘Het kan niet.’”

Uiteindelijk ben ik naar Kathmandu gegaan om zelf dingen uit te zoeken en te regelen. Boekwinkels, landkaarten zoeken, met mensen praten, noem maar op. Via onze vaste trekkingagent ben ik zelfs bij het Ministerie voor Toerisme terechtgekomen. Op zo’n moment denk je: wat heeft dit voor zin, maar achteraf bleek het toch nuttig. Ik hoorde daar voor het eerst van de Great Himalaya Trail van Robin Boustead. Eerst baalde ik natuurlijk flink. Het bleek dat Robin een week eerder zelfs een boek over de route had gepubliceerd.

Ik belde Henk, die in Nederland was gebleven, en ik zeg: ‘Stik, het idee bestaat al.’ Maar goed, uiteindelijk heb je toch je eigen doel en dat is belangrijker dan de vraag of je toevallig de eerste bent. Het plan met de drielandpunten was sowieso nog niet eerder gedaan.

De Great Himalaya Trail volgt twee verschillende routes dwars door Nepal, er is een culturele variant en een alpiene variant, de Upper Great Himalaya Trail. De eerste paar honderd kilometer in het uiterste westen was totaal onontgonnen, daar hebben we onze eigen weg gezocht. We hebben besloten om daarna de Upper Great Himalaya Trail te volgen.

We hebben dus best profijt gehad van het werk van Robin. Tijdens de voorbereiding heb ik bovendien intensief contact met hem gehad, wat ons ook geholpen heeft.”

Volop belangstelling van kinderen bij de homestay in Kerauja.

2

“We wilden de route in twee etappes lopen. Het westelijke deel in 2010 en dan in 2011 het oostelijke deel. In het najaar van 2010 zijn we gestart. Al vrij snel bleek dat het drielandpunt onbereikbaar was door de zware moesson. Grote teleurstelling natuurlijk, maar we zeiden tegen elkaar: ‘We komen nog wel eens terug. Als we zestig zijn of zo.’ We zijn een stuk teruggelopen, en toen gebeurde dus het ongeluk, op de dertiende dag.

Het regende al dagen, waardoor de stenen spekglad waren. Henk morrelde tijdens het lopen wat aan z’n jas, daarbij lette hij even niet op waardoor hij is uitgleden. Een paar meter onder het pad lag hij in het struikgewas. Hij voelde direct dat hij z’n sleutelbeen had gebroken. We moesten met een helikopter geëvacueerd worden maar dat had nogal wat voeten in aarde. Eerst kon de heli niet landen en toen hij eenmaal was geland, kon hij niet meer opstijgen, waardoor er een nieuwe helikopter moest komen.

Ongelofelijk. We hebben nog nooit een expeditie hoeven afbreken, laat staan dat we ergens geëvacueerd moesten worden. We hadden wel direct het gevoel dat we terug zouden gaan om het nog een keer te proberen. Nou ja, ik wel. Henk uiteindelijk ook wel, maar dat duurde misschien net iets langer. Ik dacht ook meteen: hé, dan hebben we alsnog de kans om naar het drielandpunt te gaan.”

3

“Henk is twee keer in het Annapurnagebied geweest, ik was zelf niet westelijker geweest dan Manaslu. Van West-Nepal wisten we eigenlijk niks. Via een Zwitserse expeditie hadden we wel wat informatie gekregen. ‘Daar en daar loopt een weg en het kost twee dagen met een bus of jeep. Kan ook vier dagen zijn, afhankelijk van de moesson.’ Het uiterste westen is een gebied waar nooit toeristen komen. Je komt door gebieden en over bergpassen waar bijna nooit iemand komt. Dat is een gevoel dat ik bijna niet kan beschrijven. Een beetje alsof je naar het eind van de wereld loopt. Er hangt een soort zuiverheid in de lucht – ik kan het niet goed uitleggen. Een soort spiritueel gevoel. Om je heen zie je de meest prachtige, onbekende bergen.

Op de weg naar het drielandpunt kwamen we langs een grenspost. Er was nog niemand omdat het net winter was geweest. Dat was misschien maar goed ook, want anders hadden we moeten uitleggen wat ons plan was: ‘We lopen naar het drielandpunt op 5258 meter, dan nemen we een foto en dan komen we weer terug.’

‘Waarom dan?’
‘Dat vinden we nou eenmaal leuk.’

Ik denk niet dat ze het geloofd hadden. Waarschijnlijk denken ze op dat moment dat je illegaal Tibet in wilt.

De grensregio is arm, maar in verhouding tot gebieden waar we later doorheen zijn gekomen is het er nog relatief welvarend. Het gebied krijgt bijvoorbeeld stroom uit India. Dat betekent dat de elektriciteitsvoorziening beter is dan in Kathmandu. Verder is er wat handel over en weer; mensen gaan de grens over om inkoop te doen.

Echte armoede kom je bijvoorbeeld tegen in district Humla, ietsje verder van de grens. Verschrikkelijk om te zien. Dan denk je ook wel: wat doe ik hier. Uiteindelijk ben je toch maar een passant, een voyeur. Wij hebben de tijd en het geld om daar rond te lopen en niets te doen. Noem het hoe je wilt: tot jezelf komen, tot rust komen, vakantie – beetje uit de hand gelopen vakantie natuurlijk. Wij leven in onvoorstelbare luxe.”

4

“Er is nog niemand die de Upper Great Himalaya Trail zelfstandig heeft gelopen, zonder Nepalese ondersteuning. In de wildernis van de Far West en het uiterste oosten is dat eigenlijk ook niet te doen. Dat terrein is in niets te vergelijken met de toeristische gebieden in Nepal of de Alpen. Henk en ik wilden de tocht doen in een zo klein mogelijk team en zijn op drie van de vier etappes ondersteund door Chhiree en onderweg af en toe nog door een vierde persoon. Chhiree mailde ons. Het was de bedoeling dat ik tijdens m’n voorbereidingsweek in Kathmandu iemand zou zoeken, maar het was nog niet zo makkelijk om een geschikte kandidaat te vinden. Op onze Nepal Traverse verdien je minder dan bij een Everestexpeditie, er is geen riantetopbonus en je moet ook nog eens dag in dag uit met een zware rugzak slepen. Het leek Chhiree wel een uitdaging. In het dagelijks leven werkt hij als trekkinggids en hij had zoiets van: ik ga altijd al richting Everest of Annapurna of Langtang. Dit is weer eens iets anders.

Het klikte vanaf het begin ontzettend goed. Chhiree was ook nog nooit in West-Nepal geweest, maar uiteindelijk gaat het daar niet om. Hij spreekt Nepalees, Hindi, Tibetaans, Engels – een hele slimme jongen. Zonder hem hadden we de tocht niet kunnen maken, tenminste niet op deze manier. Bij mensen thuis overnachten was bijvoorbeeld een stuk moeilijker geworden, terwijl dat een geweldige manier is om het land en de gastvrijheid te ervaren. Als je de taal niet spreekt duurt het allemaal vijf keer zo lang. Alleen al zoiets simpels als het afspreken van een ontbijttijd. Als je dat niet doet, ga je ’s ochtends pas om tien uur op pad. Het is ook gewoon doodzonde om het in je eentje te doen, want je mist ontzettend veel van de lokale cultuur – tenzij je vloeiend Nepalees spreekt dus.”

ALSOF JE NAAR HET EINDE VAN DE WERELD LOOPT

Henk op Kang La (5322 m), Annapurna.

Op circa 4100 meter in het Makalu-gebied.

Op Tashi Labtsa (5755 m) op de grens van het Rolwaling en Everest-gebied.

Aidalen op de gletsjer na de beruchte pas Anphu Labtsa (5845 m).

“We hebben onderweg prachtige, onvergetelijke dingen meege- maakt, zowel in de natuur als met de plaatselijke bevolking. Op weg van en naar het westelijke drielandenpunt hebben we twee keer bij dezelfde boerenfamilie geslapen. Zulke ongelofelijke gastvrijheid – moet je je voorstellen dat je in Nederland ergens zomaar met z’n vieren op de stoep staat met de vraag of je kunt blijven overnachten.

Van de boerin kregen we verse karnemelk en boekweitpannen- koeken, gebakken op een kachelkje dat werd gestookt op hout en gedroogde yakmest. ’s Avonds kregen we ook nog eens aardap- pelcurry, rijst en linzen met daarbij rammenas, rauw gegeten met olie, knoflook en pepertjes. In de loop van de avond, na een paar glazen chang, werd de boer steeds spraakzamer. Hij vertelde dat dorpen in de grensregio rijst, olie en suiker krijgen van de Chinezen – voor nop! Ik vroeg of China zo goodwill van de grensbewoners wil kopen, maar als antwoord kregen we alleen een intrigerende glimlach.

In het Annapurnagebied zijn we met z’n tweeën over de Kang La getrokken, een pas van 5322 meter. Dat was tijdens de etappe zonder Chhiring. Alleen al de aanloop dwars door een weids, open berglandschap was fantastisch. Op de gletsjer was het zoeken naar de route, maar eenmaal in de sneeuwhelling naar de pas konden we lekker doorstampen. Hoofd leeg en focus op de Kang La. Het geeft een geweldig gevoel van verbondenheid om dat met z’n tweeën te kunnen doen. Verbondenheid met elkaar, maar ook verbondenheid met je omgeving. Bovenop de pas hadden we als beloning een prachtig uitzicht over het Annapurnamassief. Dat was echt een hoogtepunt.”

“We zijn in de laatste etappe gestrand. Tien kilometer van ons einddoel. Onderweg hadden we al een paar dagen vastgezet door slecht weer. Het bleef maar regenen en regenen en regenen. Het leek wel of de moesson was begonnen; we snaptten er niets van. Op een bepaald moment heb ik onze trekkingagent in Kathmandu gebeld. Hij vertelde dat Oost-India was getroffen door de tropische cycloon Phailin, waardoor het weer in de hele regio verstoord was.

Toen we verder gingen, moesten we eerst door de jungle. Vreselijk natte bende. Daarna kwamen we over een aantal passen met verse sneeuw. Dat was behoorlijk heftig. Soms bleef je staan, soms zakte je er tot je knieën doorheen, soms tot je heupen. Soms zat je ineens met je voet in een beek. We hadden leren schoenen – geen plastic expeditie- schoenen. Op een gegeven moment zit de sneeuw en het water overal. En aan het eind ging het echt niet meer.

Het is voor het eerst dat ik me afvroeg of we geen bevroren voeten zouden oplopen. Op een bepaald moment moesten we gedwongen kamperen op bijna 4900 meter. We hadden daarvoor 6,5 uur gedaan over een stuk van hooguit twee kilometer. We waren met z’n vieren en ik was echt bezorgd dat we niet goed door de nacht zouden komen. Tijdens het laatste stukje gebeurde eigenlijk hetzelfde. We trokken over een gletsjer met gigantische blokken waar de sneeuw tussen was opgewaaid. Op een gegeven moment ging het echt niet meer.

Henk en ik hebben altijd op hetzelfde moment het gevoel dat we moeten omdraaien maar dat was nu anders. Chhiring en Henk wilden al eerder terug, of eigenlijk wilden ze niet eens op pad. Ik had het gevoel dat we het op z’n minst moesten proberen dus, eh ja, we zaten er wat anders in.

Ik heb ze overtuigd, maar op een bepaald moment geloofde ik er zelf ook niet meer in. Bovendien ben je samen op pad en het werkt alleen als het hele team er vertrouwen in heeft. Ik baalde verschrikkelijk. Ver-schrik-ke-lijk. Op zo’n moment blijf ik ook nog een tijdje doormodderen over de beslissing. Als we nou dit... Als we nou dat... Henk is positiever. Die zegt gewoon: ‘Joh, we hebben het basiskamp gehaald en daarmee de hele Upper Great Himalaya Trail van 1700 kilometer voltooid. Denk eens aan al die mooie momenten die we onderweg hebben gehad.’

Het heeft wat tijd gekost, maar inmiddels ben ik ook wel een beetje gewend aan het idee. We gaan ook zeker niet terug om die laatste tien kilometer nog een keer te doen. Daar zijn we allebei heel uitgesproken over. Dit project is afgelopen.”

“Ik weet niet of deze tocht me nou echt heeft veranderd. Ik denk het niet. Ik realiseer me wel nog meer hoe ontzettend bevoorrecht we zijn dat we de tijd en de gelegenheid hebben zo’n traverse als deze te maken. Ik leer steeds beter te kijken naar de positieve dingen. Ik ben toch altijd geneigd te kijken naar wat er niet goed ging. Of naar wat er nog beter kan.

Het is misschien wat sterk uitgedrukt om te zeggen dat dit zwaarder was dan onze expedities. Het is anders – moeilijk vergelijkbaar. Bij een expeditie op een achtduizender zit je met andere teams op de berg, je hebt vaste touwen en je hebt goede informatie om je voor te bereiden. Je krijgt te maken met kou en extreme hoogte, dat maakt het zwaar, maar je komt altijd weer terug in het basiskamp. Daar heb je een kok en een lekker warme slaapzak en warme boots zodat je even kunt opladen.

De uitdaging van deze tocht is de onzekerheid. Je gaat elke dag opnieuw naar een nieuwe onbekende bestemming, je hebt elke dag opnieuw die onzekerheid, je hebt elke dag opnieuw die zware rugzak. Je moet elke dag nadenken over water en eten en de route en je slaapplaats. Maar juist dit is ook wat deze voettocht tot zo’n avontuur maakt. Je bent alleen bezig zijn met de dag zelf en ondertussen ben je eindeloos aan het stijgen en dalen in die grootse bergen, dat is toch geweldig? Laat ik het zo zeggen: het is minstens net zo zwaar, maar het is zwaar op een andere manier. Eén ding is wel duidelijk. De Nepal Traverse is de mooiste tocht die ik ooit gemaakt heb.” ▲

Bestel het nieuwste boek LOPEN OVER DE GRENS van Katja Staartjes

Samen met haar man Henk Wesselius liep Katja Staartjes een uitgebreide variant van de Great Himalaya Trail, langs de grens van Nepal, dwars door de Himalaya. Ruim 2000 kilometer avontuur, natuur en cultuur samengevat in een lezenswaardig en inspirerend boek. Als u het boek - luxe gebonden, 468 pagina’s en vol met foto’s - voor 1 maart 2014 bestelt, krijgt u het gratis thuisgestuurd en betaalt u geen € 35,95 maar € 30,-. Bestellen kan via uitgeverij Lecturis. Profiteer van flinke korting in de voorverkoop. Ga daarvoor naar lopenoverdegrens.nl

**SPECIALE
ACTIEPRIJS**
Bestel voor 1 maart,
krijg het boek GRATIS
thuisgestuurd en
betaal geen €35,95
maar €30,-

